

ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพ
และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษา
สิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
โรงพยาบาลศูนย์

นางสาวพัชรีย์ ประเสริฐกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541
ISBN 974-332-297-3
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, NORMATIVE BELIEFS,
PROFESSIONAL NURSING VALUES, AND ATTITUDES TOWARD NURSING
PROFESSION WITH NURSING PRACTICE REGARDING PATIENT ADVOCACY
OF PROFESSIONAL NURSES, EMERGENCY DEPARTMENT,
REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS

Miss Patcharee Prasertkit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration
Program of Nursing Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1998
ISBN 974-332-297-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
ค่านิยมวิชาชีพ และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
กับการปฏิบัติกรพยาบาลในการรักษาสติธิประโยชน์ผู้ป่วย
ของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์

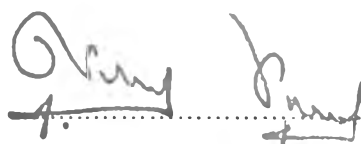
โดย นางสาวพัชรีย์ ประเสริฐกิจ

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา รงศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

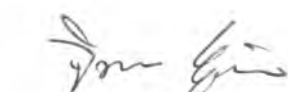

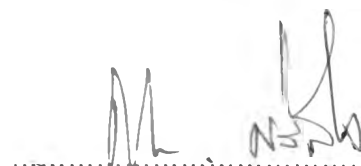
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข)

พัชรีย์ ประเสริฐกิจ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพ และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์ (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, NORMATIVE BELIEFS, PROFESSIONAL NURSING VALUES, AND ATTITUDES TOWARD NURSING PROFESSION WITH NURSING PRACTICE REGARDING PATIENT ADVOCACY OF PROFESSIONAL NURSES, EMERGENCY DEPARTMENT, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 141 หน้า. ISBN 974-332-297-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพ และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์ และ ศึกษาตัวแปรทำนายการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานตึกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัด 4 ชุด คือ แบบวัดค่านิยมวิชาชีพ แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและแบบวัดการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย แบบวัดทุกชุดผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้ว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน อยู่ในระดับสูง
2. อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงานในงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และค่านิยมวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับการศึกษา การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตคติต่อวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย
4. ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ค่านิยมวิชาชีพ การคล้อยตามหัวหน้างานและการคล้อยตามผู้ร่วมงาน สามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยได้ร้อยละ 17.45 ($R^2=.1745$).

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2541 .....

ลายมือชื่อนิติต ..... พัทธรัพย์ ประเสริฐกิจ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... จินตนา ยูนิพันธุ์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4077590536 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : NORMATIVE BELIEFS / ATTITUDES TOWARD NURSING PROFESSION / PROFESSIONAL NURSING VALUES / NURSING PRACTICE REGARDING PATIENT ADVOCACY

PATCHAREE PRASERTKIT : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, NORMATIVE BELIEFS, PROFESSIONAL NURSING VALUES, AND ATTITUDES

TOWARD NURSING PROFESSION WITH NURSING PRACTICE REGARDING PATIENT ADVOCACY OF PROFESSIONAL NURSES, EMERGENCY DEPARTMENT, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 141 pp. ISBN 974-332-297-3.

The purposes of this research were to study relationships between personal factors, normative beliefs, professional nursing values and attitudes toward nursing profession with nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses, and to search for the variables that would be able to predict the nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses in the emergency department, regional hospital and medical centers. The subjects were 317 professional nurses working in emergency department. Research instruments were four tests designed to measure, professional nursing values, professional attitudes, normative beliefs and the nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses. The content of the latter instrument was derived from the transcription of the indepth interviews of 10 experts. All instruments were tested for content validity and reliability. Statistical methods used in data analysis included mean, standard deviation, F-test, Pearson product moment and stepwise multiple regression analysis.

Major findings were the followings:

1. The nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses working in emergency department was at the high level.
2. There were positively and significantly relationships between age, working experience, professional nursing values and the nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses, at the .05 level.
3. There were no significant relationships between the educational level, normative beliefs, attitudes toward nursing profession and the nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses.
4. The variables that could significantly predict the nursing practice regarding patient advocacy of professional nurses were professional nursing values and normative beliefs regarding supervisors and coworkers. The total variance explained was 17.45 percent. ($R^2 = .1745$).

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิติ..... พิมพ์ดีด ประเสริฐกิจ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... จันทนา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรัก ความกรุณา และความมีจิตวิญญาณที่แท้จริง ในความเป็นครูของ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่ง ท่านได้เสียสละเวลา ให้คำแนะนำ ความรู้ ความช่วยเหลือ ความเอื้ออาทร และเป็นกำลังใจให้ นิสิตทุกคนตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ความรัก และเอาใจใส่ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูล มาสร้างแบบสอบถาม และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 8 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ของโรงพยาบาลเลิดสิน และโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี ที่ให้ความ ร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

ขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ กลุ่มงานการพยาบาล และพยาบาล วิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉินทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัย และ ขอขอบพระคุณ คุณประยงค์ ภักดีศรีวงศ์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และคุณจำนงค์ อิ่มใจ ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลด้านวิชาการ โรงพยาบาลสระบุรี ที่ให้การส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการศึกษามาโดยตลอด

ขอขอบคุณสำหรับทุนวิจัยบางส่วนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตและกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้กันและกันตลอดมา

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อซึ่งล่วงลับไปแล้ว คุณแม่สายกุ่ม แซ่เตี๋ย และทุกคนในครอบครัวที่ให้ความรัก ความห่วงใย ส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือ ตลอดจน ดูแลให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

พัชรีย์ ประเสริฐกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
แนวคิดเหตุผล.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย.....	11
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย...	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากร.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผลการวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะ.....	108
รายการอ้างอิง.....	110
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก.	119
ภาคผนวก ข.	126
ภาคผนวก ค.	131
ประวัติผู้วิจัย.....	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในการรักษาสิทธิผู้ป่วย.....	37
2. จำนวนประชากรพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน.....	67
3. ค่าความเที่ยงและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัด เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล 4 มาตร.....	69
4. จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษา สิทธิประโยชน์ผู้ป่วย ที่ได้จากการสัมภาษณ์จำแนกตามลักษณะ สิทธิผู้ป่วยโดยเรียงตามลำดับจำนวนความถี่.....	75
5. เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยจำแนกเป็นรายด้าน.....	77
6. ความถี่ของความเชื่อที่พยาบาลวิชาชีพมีต่อกลุ่มผู้มีอิทธิพลในการสนับสนุน หรือ คัดค้าน ด้านการปฏิบัติ.....	80
7. ระดับคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยรวม การคล้อยตามหัวหน้างาน และการคล้อยตามผู้ร่วมงาน.....	83
8. ค่าความเที่ยงของแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพ การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย.....	85
9. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน.....	89
10.ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิงของพยาบาลวิชาชีพ.....	90
11. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระดับการคล้อยตาม หัวหน้างานและผู้ร่วมงาน	91
12. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระดับการคล้อยตาม หัวหน้างาน.....	92
13.จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระดับการคล้อยตาม ผู้ร่วมงาน	92
14.จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระดับค่านิยมวิชาชีพ.....	93
15.ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนค่านิยมวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ งานอุบัติเหตุและฉุกเฉินจำแนกเป็นรายด้าน.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16.จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระดับเจตคติต่อวิชาชีพ.....	94
17.จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระดับการปฏิบัติการพยาบาล ในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย.....	95
18.ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลใน การรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำแนกเป็นรายด้าน.....	96
19.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การปฏิบัติการพยาบาล คะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมวิชาชีพและ เจตคติต่อวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย...	97
20.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรในพยากรณ์ การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน และค่าคงที่ของการพยากรณ์.....	98
21.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรในการ พยากรณ์ การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและค่าคงที่ของการทำนาย.....	99
22.สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรใน การพยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและค่าคงที่ของการพยากรณ์.....	100